

УДК 33992

Л. Артеменко

(Тернопільський державний технічний університет імені Івана Пулюя)

ШЛЯХИ РЕФОРМУВАННЯ КРАЇН СНД

Країни Співдружності займають шосту частину населеної суші, тобто 22,1 млн. кв. км, що майже у сім разів перевищує площу, яку займають держави Європейського Союзу. На ці країни припадає більше, ніж чверть розвіданих запасів світових ресурсів та близько 10 % світового промислового потенціалу. На території країн СНД проживає 4,7% всього населення Землі. Володіючи потужним природним, виробничим та науково-технічним потенціалом, перед країнами СНД відкриваються реальні перспективи підвищення своєї питомої ваги та впливу на розвиток світової економіки.

СНД був заснований на Алматинській нараді 21 грудня 1991 р. Рішення цієї наради стали завершальним кроком на шляху ліквідації СРСР. Нині у діяльності Співдружності з різним статусом беруть участь 12 суверенних держав, крім прибалтійських республік.

На практиці СНД виявилось багато в чому штучною формою державного устрою без своєї концепції, чітких функцій, з непродуманим механізмом взаємодії країн-учасниць. Майже всі підписані на протязі існування СНД угоди носять декларативний або рекомендаційний характер.

У Співдружності обговорюються три варіанти реформування: перший – за взірцем Євросоюзу, інший – за прикладом «Групи вісімки», третій – у еволюційному вдосконаленні існуючої структури без різкої ломки того, що було напрацьовано та при збереженні накопиченого позитиву. Фахівці вважають, що саме еволюційна форма на підставі органічного поєднання спадкоємності та поступового оновлення відкриває можливості пошуку оптимального балансу інтересів, які дозволили б зберегти цю Співдружність з врахуванням інтересів усіх країн, та підвищити його ефективність.

Інтеграція країн пострадянського простору за європейським взірцем має відбуватися з одночасним розвитком механізмів інтеграції з європейською спільнотою. Але цей процес має відбуватися за схемою конвергентного, а не паралельного або конфронтаційного руху. Це досить тривалий і важкий шлях, це шлях розбудови нової системи «знизу», із самого фундаменту, а не «згори», вольовими рішеннями. Принаймні можна очікувати, що тривалість розбудови такої системи є сумірною з тривалістю процесу входження України в європейські структури.

Головними геоекономічними напрямками розвитку України в структурі СНД можна вважати:

- збереження наявних та подальший розвиток взаємовигідних зовнішньоторговельних та інвестиційних програм в рамках СНД;
- недоцільним вважається входження України до наднаціональних економічних структур Співдружності, до митного та платіжного об'єднань в її рамках;
- створення євразійського транспортного коридору, співробітництво у сфері видобутку й транспортування нафти до регіону Центрально-Східної Європи;
- створення спільних механізмів безпечного функціонування транспортно-енергетичних комунікацій.

Ефективна перспективна модель інтеграційних процесів України повинна, по-перше, враховувати тенденції розвитку економічної діяльності глобального середовища; по-друге, базуватись на адаптивному для України міжнародному досвіді; по-третє, спиратися на національні можливості та інтереси реалізації спільних програм та угод.